

Straż graniczna: kompetentna, skuteczna i sprawna w każdym zakątku UE

Europejska sektorowa rama kwalifikacji dla służb granicznych istnieje od trzech lat. Opracowała ją Agencja FRONTEX.

Małe pudełko z dwoma książkami, opisującymi sektorową ramę kwalifikacji dla służb granicznych (SQF) pokazała Beatrice Comby podczas konferencji „Kwalifikacje dla rynku pracy. Sektorowe ramy kwalifikacji jako nowe narzędzia zarządzania kompetencjami”. Tłumaczyła: - W sytuacjach kryzysowych – takich jak niedawne wydarzenia na morzu Śródziemnym, kiedy to w akcji ratunkowej biorą udział np. niemieccy piloci, hiszpański koordynator i miejscowi, włoscy ratownicy, oni muszą ze sobą współpracować. Dlatego kwestia spójności kompetencji jest szczególnie istotna – dodała dyrektor warszawskiego oddziału Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (FRONTEX). Beatrice Comby zajmuje się działem rozwoju kompetencji.

Agencja koordynuje codzienną pracę około 70 tysięcy funkcjonariuszy straży granicznej, których kompetencje zawodowe - ich rozwój i doskonalenie – są istotne. - Często ich nawet nie dostrzegamy w czasie trwającego kilka sekund przejścia przez bramkę na lotnisku. A przecież co roku przecież setki milionów ludzi przemieszczają się w ramach strefy Schengen. Ten krótki, kilkusekundowy czas świadczy właśnie więc o wysokim poziomie kwalifikacji funkcjonariuszy służb granicznych. – dodała.

Historia sektorowej ramy dla służb granicznych ma zaledwie kilka lat. Najpierw w 2010 roku pod auspicjami Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Wewnętrznego stworzone zostały ramy dla służb organów ścigania różnych krajów UE. Opracowano standardy szkoleń i kształcenia formalnego funkcjonariuszy różnych służb. Jeden z elementów programu dotyczył służb granicznych. Ponieważ kraje członkowskie muszą zapewnić wspólne podstawy dla szkoleń swych strażników granicznych to w FRONTEX powstała idea opracowania odrębnej sektorowej ramy kwalifikacji dla służb granicznych.

Opracowano ją w 2012 roku, wprowadzono w życie rok później. Współtworzyło ją czterdziestu ekspertów z krajów członkowskich. Byli to funkcjonariusze - praktycy i naukowcy - badacze odpowiedzialni za rozwój. Pomagały także organizacje partnerskie FRONTEX – OEC i OBWE.

W Ramie (SQF) opisane są cztery poziomy od 4-go do 7-go. Najwyższy – siódmy - to w Polsce tytuł magistra po studiach wyższych. Poszczególne poziomy precyzują kompetencje zawodowe na poziomie europejskim oraz uszczegóławiają, co słuchacz będzie wiedział, jakie umiejętności i kompetencje zdobędzie po nauce formalnej lub szkoleniu pozaformalnym. Umożliwia to przejrzysty opis oraz identyfikację szkoleń prowadzonych na szczeblu międzynarodowym, ale jest zrozumiały przez służby graniczne wszystkich państw członkowskich. Celem ramy było stworzenie wspólnej europejskiej platformy do minimów programowych, obejmujących kształcenie funkcjonariuszy Straży Granicznej zgodnie z procesem bolońskim. Rama pełni funkcję referencyjną dla Europy. Określa standardy zawodowe i standardy szkoleń strażników granicznych. Efekt uczenia się jest definiowany przez określenie tego, co uczący się wie, rozumie i potrafi wykonać po zakończeniu edukacji (formalnej i nieformalnej). Zapisy ramy są na tyle elastyczne, że nie są zbyt ciasnym gorsetem dla ram krajowych. Określono profile zawodowe poszczególnych stanowisk.

- Rama europejska pomocna jest przy tworzeniu sektorowych ram krajowych. Określa wymagania wobec programów kształcenia w akademiach policyjnych w straży granicznej. Nie narzuca jednak poszczególnym akademiom konkretnych rozwiązań programowych, natomiast sugeruje zmiany adekwatne do wymogów praktyki i rzeczywistości. – dodała Comby.

W procesie walidacji opracowania wzięło udział 30 narodowych koordynatorów. Koncepcja została również oceniona przez Ekspertów Bolońskich. Całość zwieńczyło zatwierdzenie Ramy przez Radę Nadzorczą FORTEX, którą tworzą przedstawiciele krajów Unii i strefy Schengen.

FRONTEX współpracuje z wieloma szkołami policyjnymi w poszczególnych krajach wspólnotowych, również w Polsce. Przy opracowaniu Ramy wzięły udział: Centralny Ośrodek Szkolenia SG w Koszalinie oraz Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie.

- We wrześniu zacznie się europejski kurs magisterski dla oficerów służb granicznych, przygotowany przez osiem współpracujących ze sobą uczelni. – poinformowała Beatrice Comby. Zaznaczyła: - Dzięki wdrożeniu sektorowej ramy kwalifikacji, wobec zdarzających sytuacji kryzysowych, FRONTEX będzie mógł reagować wyprzedzająco. Możemy przygotować się do różnych sytuacji, jakie możemy sobie wyobrazić, a jakie jeszcze nie występują – tłumaczyła, że ponieważ trudno przewidzieć wszystkie zmiany, jakie nastąpią w wielu dziedzinach życia w Europie w ciągu 10–15 lat, dlatego ważną cechą jest elastyczność.

FRONTEX jest agencją wspierającą. Oferuje państwom zrzeszonym w Schengen wspólne standardy szkolenia. - Takie standardy, które odpowiadają celom bolońskim i kopenhaskim. – tłumaczyła Beatrice Comby – One mogą służyć jako dobre praktyki przy projektowaniu i realizacji kursów. Jeśli edukacja zostanie wdrożona w myśl tych standardów, to każdy strażnik europejskiej wspólnej granicy – niezależnie od kraju swego pochodzenia, będzie sprawny, kompetentny i skuteczny w każdym – nawet najbardziej odległym od swej Ojczyzny - zakątku Unii Europejskiej. – uważa Beatrice Comby.